

[Finansministeren]

ger hos den enkelte eller i lokalsamfundet, vil indebære større forskelle i den måde, tingene gøres på, f.eks. at serviceniveauet og -udbudet vil variere fra kommune til kommune.

Vi bør arbejde for at inddrage borgerne mere i løsningen af fælles problemer, så vi kan få vendt den udvikling, der truer med at reducere danske borgere til klienter i et mere og mere omfattende og indgribende system. Hensynet til samfundsøkonomien betyder samtidig, at et vigtigt mål for de kommende års modernisering er at skabe en mindre, men mere effektiv offentlig sektor. En af de største politiske udfordringer i de kommende år bliver at skabe de rette betingelser for, at vi kan løse de nødvendige opgaver med et faldende ressourceforbrug.

Der er ingen snuptagsløsninger, ingen nemme genveje. Regeringen vil skabe en mere effektiv og borgervenlig service gennem en samtidig indsats på flere felter:

- Vi vil øge borgernes valgfrihed og dermed skabe omkostningsbevidsthed og kvalitet i de offentlige institutioner og hos borgerne.
- Vi vil decentralisere, således at vi kan øge de offentlige institutioners råderum og borgernes inddragelse i tilrettelæggelsen af de offentlige serviceydelser.
- Vi vil bruge den private sektor, når den kan løse opgaverne bedre eller billigere end det offentlige.

2. Bedre og billigere løsninger

Valgfrihed og konkurrence.

Valgfriheden er traditionelt stærkt begrænset i den offentlige sektor. Der er mange – og ofte gode – grunde til, at en række offentlige institutioner har monopol på produktion og levering af serviceydelser.

På nogle områder skyldes det offentlige monopol et politisk ønske om at kunne planlægge og kontrollere f.eks. forsyningsvirksomheder og transport- og kommunikationssektoren. På andre områder er der i praksis opstået et offentligt monopol, fordi der er et politisk ønske om med skattemidler at levere gratis ydelser eller ydelser, hvor brugernes betaling langt fra dækker omkostningerne. Dette udelukker dog ikke, at finansieringen af ydelserne stadig varetages af det offentlige, mens produktionen heraf – og valget mellem forskellige serviceydelser – i høj grad kan overlades til private.

En række af de hel- og halvoftentlige selskaber mister i disse år deres fortrinsstilling – bl.a. som et naturligt led i dannelsen af det indre marked. Her vil valgfrihed så at sige komme af sig selv og medføre mere varierede og billigere tjenesteydelser til forbrugere. Det er vigtigt, at vi skaber mere frie og tidssvarende vilkår for disse virksomheder, så de bedre kan tilpasse sig de aktuelle konkurrencebetingelser.

Men også på de øvrige serviceområder kan vi inden for politisk fastsatte rammer sagtens skabe en større grad af konkurrence både mellem de forskellige offentlige institutioner og mellem offentlige institutioner og løsninger iværksat i privat regi. På denne måde skaber vi øget valgfrihed for borgerne, så de selv eller i fællesskab kan vælge de løsninger, der passer til deres behov og muligheder. I velfærdssamfundets orden var det et rimeligt mål at arbejde for et vist fælles minimumsniveau for serviceydelserne. Men dette niveau er for længst nået, og fællesstandardernes tid bør være forbi. Nu er mangfoldigheden og de individuelle løsninger målet – vel at mærke den mangfoldighed og de løsninger, der stammer fra borgernes eget valg.

Et eksempel herpå er udviklingen på skoleområdet. Der er i de senere år indført et mere frit skolevalg i mange kommuner. Det er vigtigt, at en større grad af frit forbrugsvalg for borgeren kombineres med et finansieringssystem, som gør de offentlige bevillinger afhængige af f.eks. elevtallet, således at skolerne får et incitament til at levere den bedst mulige ydelse.

Regeringen vil arbejde for at øge valgfriheden og konkurrencen på denne måde inden for alle serviceområder. Vi må gøre os klart, at dette kræver, at vi alle, dvs. politikere, borgere og organisationer, må tænke i nye baner. Der vil komme nye institutionstyper, og vi må lære at acceptere, at det bliver betydelig nemmere at gøre institutioner mindre eller helt nedlægge dem – som en logisk konsekvens af brugernes valg. Vi må også lære at acceptere, at ønsket om øget valgfrihed og kvalitet i offentlige institutioner ikke alene vil skabe øget mangfoldighed, men også forskelle institutionerne imellem, fordi brugernes ønsker er forskellige.

Vi må skabe øget valgfrihed for borgerne og konkurrence til de offentlige institutioner ved at tildele grupper af borgere eller enkeltpersoner bloktilskud til dækning af bestemte velfærdsbehov. På denne måde kan selvgroede